

mand for Svendborg Amts 1ste Valgkreds (Gomard) i det Væsentlige, hvad Resultatet angaaer, maaskee nogenlunde stemmer overeens med mig i Anskuelse, saa vil jeg paa det Bestemteste fralægge mig, at jeg skulde følge ham paa den Bei, hvorpaa han kommer til denne Anskuelse, idetmindste saaledes som han igaar Aftes udviklede sin Tankegang. Jeg seer ikke engang, hvorledes det, som den ærede Rigsdagsmand tilsigtede, vil kunne opnaaes enten ved de Ændringsforslag, der ere stillede, eller ved Lovudkastet; men derpaa skal jeg ikke videre indlade mig. Jeg skal derimod vende mig til det Forslag, som foreligger, nemlig Forslaget af den ærede Rigsdagsmand for Maribo Amts 4de Valgkreds (Monrad). Med ham er jeg enig i et Hovedpunkt, og det kan maaskee betegnes som det Punkt, hvorom vi Alle snarest kunde blive enige, saalænge det gjælder om at blive staaende ved Sagen i sin Almindelighed, at der nemlig bør sørges for en Overgangstid, at der bør sørges for at skabe en Tilstand, hvorved man gjør et Skridt fremad, for derpaa senere at kunne gaae videre. Jeg kan ikke være enig med den ærede Rigsdagsmand i, at den Bei, han betræder, skulde være heldig. Den ærede Rigsdagsmand har foreslaaet, at Proverne skulde beholdes i 10 Aar; naar denne Bestemmelse sammenholdes med Bestemmelserne i § 87 og 88, saa vil det sees, at man, efter som Lovudkastets Bestemmelser tages til Følge, eller det stillede Ændringsforslag bliver taget til Følge, vil komme til at gjøre det første Skridt fremad om 5 eller 10 Aar; dernæst vil man forkynde et andet Skridt, som vil skee efter 15 til 20 Aar. To saadanne Skridt, udsatte i en saa fjern Fremtid, som 15 til 20 Aar vil være for det sidste, og 5 til 10 Aar for det første, troer jeg ikke, ville være heldbringende. Det er af den ærede sidste Taler ganske rigtig bemærket, at enhver Overgangstid vil skabe en Uro, vil bringe en Uro i alle Næringsbrugeres Gemytter. Man vil see hen paa den Reform, og vil være angstelig for ikke at have indrettet sig paa den rette Maade til at modtage den. Men er dette uadskilleligt fra enhver Reform, der udskydes i en længere Tid, saa vil det være i en høj Grad Tilfældet med Hensyn til

en Reform, som udskydes i et Tidrum, som man ikke kan overse. Man kan have ondt ved, under værende Pengesforhold og Concurrente, at beregne med nogenlunde Sikkerhed, hvorledes man skal indrette sin Bedrift i den nærmest kommende Tid; men hvorledes skal man da kunne anstille Beregninger, naar tilmed to store Reformers staae truende i Fremtiden? Thi ligesaa vist, som Ingen for 15 til 20 Aar siden kunde beregne den Tilstand, der nu er her i Danmark, ligesaa uberegneligt er det, hvorledes Danmark vil see ud om 15 eller 20 Aar. Jeg kan derfor ikke følge den ærede Rigsdagsmand ind paa denne Bei, at udsætte en Reform i to Afdelinger til et saasjænt Tidrum; jeg erkjender, at man ved Mæglingforsøg stundom kan virke heldigt; men vist er det ogsaa, at man ved at foreslaae Noget, der staaer imellem Overlighederne, kan komme til Resultater, der ere uheldigere, end hvilkensomhelst af Overlighederne selv vilde have været. Det, der maa stræbes hen til, er ved Reformen at stille de Næringsbrugende en beregnelig Tilstand i Udset, forsaavidt det overhovedet lader sig gjøre, og dette udfordrer, at man ikke skyder en gradvís indtrædende Reform ud i en aldeles uoverseelig Fremtid. Den ærede Rigsdagsmand for Svendborg Amts 6te Valgkreds (J. A. Hansen) har i den almindelige Indledning til den foreliggende Betænkning udtalt sin Anskuelse derom, og jeg kan aldeles tiltræde den. Han siger: „Det foreliggende Lovudkast burde været indskrænket til at indføre en Overgangs- eller Mellemtilstand fra den stærkt bundne Laags- og Næringsstvang til Næringsfrihed, og overladt til den kommende Tid selv at afgjøre, om og da naar Næringsfriheden skulde indtræde.“ Dette stemmer ganske med min Opfattelse af, hvad der vilde være det Rette; det er imidlertid øiensynligt, at den ærede Rigsdagsmand ikke i sine Ændringsforslag har gennemført denne Tanke. Jeg antager, at han har stillet sig som Opgave saavidt mulig at accordere med dem, der ville videre frem, for derved overhovedet at komme til et Resultat. Skulde man nu gjøre, hvad jeg anseer for det Rette, da skulde man vedtage Bestemmelser, der førte os et Skridt videre fremad, og det